

یادداشت

حمید صادق شاه‌نشین

مربی تیم ملی هندبال

پوست‌اندازی زیر سایه ناکامی

هرچند نتایج تیم ملی هندبال ایران در ناگویا مطابق انتظار نبود، اما جوان‌گرایی صورت گرفته و اعتماد به بازیکنانی که پیش از این فرصت چندانی برای حضور در تیم ملی نداشتند، از نکات قابل توجه این رقابت‌ها بود. تیم ایران تقریباً در هر مسابقه عملکرد بهتری نسبت به دیدار قبلی ارائه کرد؛ موضوعی که نشان می‌دهد این ترکیب برای رسیدن به هماهنگی و تجربه بیشتر به زمان و برنامه‌ریزی دقیق‌تری نیاز دارد. شکست مقابل کویت، تیمی قابل احترام در هندبال آسیا که در زمره قدرت‌های اول قاره قرار نمی‌گیرد، شروع مناسبی برای شاگردان کلایپج نبود. در دیدار دوم، سرمربی با استراحت دادن به بخش قابل‌توجهی از بازیکنان باتجربه، فرصت بیشتری در اختیار جوانان قرار داد. این تصمیم به شکست سنگینی انجامید، اما با توجه به فشرده‌گی مسابقات، می‌توان مدیریت توان بازیکنان را یکی از اهداف آن دانست؛ هرچند هزینه چنین تصمیمی نیز نباید نادیده گرفته شود.

در سومین مسابقه مقابل کره جنوبی، ایران تا ثانیه‌های پایانی تیم برترمیدان بود، اما اشتباه بازیکن کشورمان و دریافت کارت قرمز، فرصت پیروزی را از تیم گرفت. در مرحله یک‌چهارم نهایی نیز ملی‌پوشان مقابل قطر، یکی از قدرت‌های برتر هندبال جهان، نمایشی قابل‌توجه ارائه کردند و نشان دادند در صورت افزایش تجربه و کاهش اشتباهات، توان رقابت در سطح بالاتری را دارند. این پوست‌اندازی می‌تواند نویدبخش آینده‌ای روشن باشد، اما نباید نقاط ضعف تیم را زیر سایه جوان‌گرایی پنهان کرد. بررسی مسابقات نشان می‌دهد بازیکنان در چند پست با چالش‌هایی روبه‌رو هستند و به آموزش، تمرین هدفمند و تجربه بین‌المللی بیشتری نیاز دارند. همچنین آمادگی بدنی ملی‌پوشان به سطح صددرصدی نرسیده بود؛ موضوعی که ضرورت توجه جدی‌تری به برنامه آماده‌سازی را نشان می‌دهد.

در کنار این موارد، ایجاد انگیزه، حفظ استعدادها و پایبندی به شایسته‌سازی باید مبنای انتخاب ملی‌پوشان باشد؛ رویکردی که خوشبختانه نشانه‌هایی از آن دیده می‌شود. جوان‌سازی تیم نیازمند استراتژی مشخص و حمایت مستمر است، اما انتظار جامعه و مسئولان برای مدال‌آوری نیز واقعیتی انکارناپذیر است. هندبال ایران در ناگویا نمره عالی نگرفت، هرچند فرصت مناسبی برای ساختن تیمی توانمندتر در آینده به دست آورد.

یادداشت

مهدی آزادمنجیری

کارشناس هندبال

ضرورت بازیگری در نقش باشگاه‌ها

کادر فنی تیم ملی هندبال با میدان دادن به جوانان در بازی‌های آسیایی، فرصتی فراهم کرد تا تغییرنسل در یکی از رویدادهای مهم ورزشی آغاز شود؛ تصمیمی که این رشته مدت‌ها به آن نیاز داشت. بسیاری از بازیکنان باتجربه و نیز به دلیل شرایط سنی، دیگر توان حضور در چنین تورنمنت سنگینی را نداشتند. حیدریان، عادل خانی و امید عابثی نیز دو سال است که از رده جوانان جدا شده‌اند و این مسابقات، به دلیل نداشتن سهمیه جهانی و المپیک، فرصت مناسبی برای افزایش تجربه و سنجش توانایی‌های آنان بود.

هرچند وعده کسب مدال مطرح شده بود، نبود رویدادهای بین‌المللی و محدودیت‌های اقتصادی که فدراسیون‌ها با آن مواجه‌اند، اهمیت استفاده از این فرصت را دوچندان می‌کرد. این رقابت‌ها می‌توانست آزمونی برای ارزیابی نسل جدید باشد؛ نسلی که برای پیشرفت، به میدان‌های جدی‌تری نیاز دارد. زنان هندبال نیز با مشکلاتی مشابه مردان روبه‌رو هستند. کاش این فرصت در اختیار بانوان هم‌قرار می‌گرفت تا با کسب تجربه، توانایی‌های خود را مقابل تیم‌های مطرح شرق آسیا به نمایش بگذارند. هندبال زنان از نسل مستعدی برخوردار است و حتی لیگ‌های باکیفیت‌تری نسبت به مردان دارد. توجه هم‌زمان کمیته ملی المپیک به هر دو بخش، می‌توانست به رشد این رشته کمک کند.

مسأله اصلی هندبال ایران، ضعف لیگ باشگاهی است. افت سطح کیفی مسابقات باعث شده خبری از بازیکنان خارجی و ملی‌پوشان باکیفیت که بتوانند رقابتی جدی ایجاد کنند، نباشد. در شرایط فعلی، بیشتر جوانان فرصت حضور در لیگ را پیدا می‌کنند؛ اما این حضور به‌تنهایی برای پرورش بازیکنان آماده، کافی نیست. تیم ملی قدرتمند از دل لیگ پویا بیرون می‌آید، اما ضعف باشگاه‌ها موجب شده بار آموزش و پرورش بازیکنان پایه بر دوش فدراسیون بیفتد. شمار باشگاه‌هایی که به رده‌های پایه توجه دارند، محدود است. سپاهان که همواره از قطب‌های هندبال بوده و فرازبام ده‌دهشت که سال‌ها سه تا چهار بازیکن جوان به تیم ملی معرفی می‌کرد، نمونه‌های قابل اشاره‌اند.

امیدوارم فدراسیون به کلایپج و دیگر مربیان فرصت کافی بدهد تا سبک و اصول خود را در تیم ملی پیاده کنند و جوانان را به سطحی برسانند که با زمینه حضور دوباره، شمار بیشتری از لژیونرهای ایرانی در هندبال فراهم شود.

سینا حسینی/ عملکرد تیم ملی هندبال مردان ایران

در بازی‌های آسیایی ناگویا، بار دیگر ضرورت بازیگری در وضعیت این رشته و تصمیم‌های مدیریتی آن را مطرح کرده است. حضور در چنین رویداد بزرگی باید با هدف رقابت برای کسب نتیجه، ارتقای جایگاه ورزش ایران و استفاده بهینه از فرصت‌های بین‌المللی صورت بگیرد. هنگامی که یک تیم در چند دوره متوالی از رسیدن به اهداف خود باز می‌ماند، طبیعی است که درباره نحوه آماده‌سازی، کیفیت برنامه‌ریزی و حتی نحوه اعزام آن به چنین مسابقاتی پرسش‌هایی جدی مطرح شود. پرسش کارشناسان این است که وقتی تیم ملی هندبال مردان در سطح آسیا نتوانسته عملکردی متناسب با انتظارات داشته باشد، بر چه اساسی باید فرصت حضور در بازی‌های آسیایی را در اختیار این تیم قرار داد، در حالی که رشته‌های دیگری در ورزش ایران از شانس بیشتری برای کسب مدال برخوردارند؟

کیوان صادقی، سرمربی پیشین جوانان هندبال در گفت‌وگو با «ایران»:

مربی خارجی معجزه نمی‌کند؛ باید از پایه شروع کنیم

پرسا غفاری/ هندبال ایران در چهار دوره اخیر بازی‌های آسیایی روندی نزولی را تجربه کرده است؛ روندی که ضرورت بازیگری در شیوه برنامه‌ریزی، پشتوانه‌سازی و مدیریت این رشته را بیش از گذشته برجسته می‌کند. حضور در رقابت‌های قاره‌ای، زمانی ارزشمند خواهد بود که حاصل سال‌ها سرمایه‌گذاری و آماده‌سازی باشد. نه فرصتی برای آزمون و خطا و محک زدن نسل‌های جوان. کیوان صادقی، مربی پیشین تیم ملی هندبال، با ارزیابی عملکرد تیم در بازی‌های آسیایی ناگویا، از ضرورت اصلاح ساختارها، توجه به رده‌های پایه و پرهیز از تصمیمات فردمحور می‌گوید.

کیوان صادقی درباره ضرورت اصلاح شیوه مدیریت در هندبال ایران معتقد است: «در بحث سازماندهی و امور قهرمانی، اگر تصمیمات قائم به یک فرد باشد، نتیجه ایده‌آل شکل نمی‌گیرد، چراکه همیشه کار گروهی و استفاده از تفکرات جمعی است که ورزش را موفق خواهد کرد، به‌خصوص در شرایطی که ورزش دغدغه‌آل خیلی‌ها نیست. »

این مربی درباره حذف تیم ملی در مرحله یک‌چهارم نهایی بازی‌های آسیایی ناگویا می‌گوید: «جوانی تیم و بازی‌های پایاپایی که مقابل بهترین‌های آسیا انجام شد، نتیجه بدی نبود، ولی انتظار می‌رفت تیم در جایگاه مناسب‌تری از گروه خود صعود کند تا در مرحله بعد به دیوار محکم برخورد نکند. با وجود این، می‌توان گفت جوانگرایی آینده‌خوبی را برای مارقم می‌زند، اما آپا سرمایه‌گذاری کافی روی همین رده سنی انجام شده و چه برنامه‌ای برای آینده بهتر آنها داریم؟ در رده‌های پایه، مربی تراز اولی برایشان استخدام نشده و حالا که به تیم ملی بزرگسالان رسیده‌اند، مربی خارجی باید پاس دادن را به آنها آموزش دهد.»

او در ادامه با انتقاد از زمان‌بندی این تغییرنسل تأکید می‌کند: «هندبال در ناگویا دست به یک جراحی آگاهانه زد تا با

«ایران» عملکرد تیم ملی هندبال در بازی‌های ناگویا را به بحث گذاشت

سقوط آزاد در آسیا

منابع و فرصت‌های اعزام به رویدادهای بزرگی مانند بازی‌های آسیایی محدود است و نمی‌توان نسبت به بازدهی این فرصت‌هایی تفاوت بود. البته این به معنای نادیده گرفتن جایگاه هندبال با محروم کردن این رشته از حضور در مسابقات نیست، بلکه ضرورت دارد تصمیم‌گیری‌ها بر پایه ارزیابی فنی، واقع‌بینانه و شفاف انجام شود.

البته موضوع اعزام نشدن تیم ملی هندبال زنان به بازی‌های آسیایی ناگویا نیز قابل بررسی است. شاید حضور دختران هندبالیست ایران می‌توانست به نتیجه‌ای بهتر منجر شود؛ احتمالی که برای اثبات آن باید سطح آمادگی، نتایج اخیر و شرایط رقبا به دقت بررسی شود. نکته مهم این است که فرصت حضور در بازی‌های آسیایی نباید بر اساس عادت یا اولویت‌های تثبیت‌شده در اختیار یک تیم قرار گیرد. عملکرد، ظرفیت رقابت و چشم‌انداز کسب نتیجه باید

در تصمیم‌گیری‌ها نقشی تعیین‌کننده داشته باشند. اگر تیم زنان از آمادگی و شانس بیشتری برای موفقیت برخوردار بوده، لازم است درباره جراحی انتخاب تیم مردان و کنار گذاشتن این فرصت برای زنان توضیح روشنی ارائه شود.

نکته دیگر، تغییرات بی‌درسی در کادر فنی تیم ملی مردان است؛ روندی که نشان‌های از نبود ثبات در برنامه‌ریزی این رشته به شمار می‌رود. تغییر مربی به خودی خود تصمیمی اشتباه نیست و در شرایطی که نتایج رضایتبخش نیست، گاهی ضرورت پیدا می‌کند. اما زمانی که این تغییرات بدون یک نقشه راه مشخص، ارزیابی دقیق و برنامه بلندمدت انجام شوند، نه‌تنها کمکی به بهبود عملکرد نمی‌کنند، بلکه فرصت ساختن یک تیم منسجم را نیز از بین می‌برند. تیم ملی هندبال برای پیشرفت به ساختار فنی پایدار، شناخت دقیق از نسل بازیکنان و برنامه‌ای

این جوان‌ها، نوجوانان و حتی بزرگسالان در شرایط فعلی با کدام‌یک از کشورهای صاحب‌نام اروپایی در هندبال مروده دارند؟ کدام کمپ، اردو و رویارویی با غول‌های جهان را تجربه می‌کنند؟ در چه لیگی بازی می‌کنند که هر روز برای قدرتمندتر شدن انگیزه بگیرند؟ چراکه لیگ ضعیفی داریم. بیارو کنید در ایران حتی مربیان هم به‌دلیل سطح درآمد پایین نسبت به برخی رشته‌های ورزشی تمایلی به کار در این رشته ندارند!»

وی در ادامه، کمبود حمایت مالی از هندبال را یکی از موانع پیشرفت این رشته می‌داند و می‌گوید: «باشگاه‌ها و اسپانسرها به‌دلیل توجه بیش از حد به فوتبال و سرمایه‌ای که روی این رشته صرف می‌شود، تمایلی به حمایت از سایر ورزش‌ها ندارند. شاید فقط دو یا سه باشگاه، همانند سپاهان، کارزن و مس کرمان، به هندبال توجه می‌کنند و روی پایه کار انجام می‌دهند. پس نمی‌توان برداشت خوبی هم از محصولاتمان داشته باشیم.» کیوان صادقی درباره عملکرد بانوان هندبالیست نیز با وجود

بررسی آماری عملکرد هندبال در سه دوره اخیر بازی‌های آسیایی ← افول تدریجی

گروه ورزشی/ عملکرد تیم ملی هندبال مردان ایران در سه دوره اخیر بازی‌های آسیایی، از جاکارتا ۲۰۱۸ تا هانگزو ۲۰۲۲ و ناگویا ۲۰۲۶، نشان‌دهنده افت تدریجی شاخص‌های آماری این تیم و افزایش فاصله آن با مدعیان اصلی هندبال آسیاست. ایران در بازی‌های آسیایی جاکارتا با سه پیروزی و سه شکست، در جایگاه پنجم قرار گرفت. این تیم در شش مسابقه خود ۲۰۲ به ثمر رساند و ۱۵۲ گل دریافت کرد تا تفاضل گل مثبت ۵۰، عملکرد قابل‌قبولی از خود به نمایش بگذارد. میانگین گلزنی ایران در این دوره ۲۳٫۷ گل در هر مسابقه بود که بیانگر توان هجومی

دست‌کم به دیدار رده‌بندی برسد؛

انتظاری که محقق نشد.

حضور جوانان مستعدی مانند حیدریان، عادل خانی و شکوهی، نقطه مثبت این تیم بود. افت هندبال ایران در سال‌های اخیر تا حد زیادی به ضعف پشتوانه‌سازی بازمی‌گردد و سرمایه‌گذاری فدراسیون جهانی هندبال قرار ندارد و به همین دلیل، تیم ملی ایران نتوانست از لژیونرها و بازیکنان مطرح خود در اروپا استفاده کند. باشگاه‌های خارجی به دلیل شرایط اقتصادی و تعهدات خود اجازه حضور این بازیکنان در ناگویا را ندادند و تنها پویا نوروزی در این رقابت‌ها حضور داشت. هندبال در میان رشته‌های تویی ورزش ایران بیشترین تعداد لژیونر را دارد، اما نمی‌تواند از این ظرفیت در رقابت‌های حساس بهره ببرد؛ مسأله‌ای که جای تأسف دارد. اعزام تیم ملی به ناگویا ضروری بود و غیبت ایران می‌توانست ضربه بزرگی به هندبال کشور وارد کند.

از سوی دیگر، نژاد کلایپج، سرمربی تیم ملی، فرصت کوتاهی برای آماده‌سازی داشت و تعطیلی چهارماهه لیگ نیز باعث شد بخش زیادی از این زمان صرف بازگرداندن آمادگی بازیکنان و شناخت آنها شود. با وجود این شرایط، انتظار می‌رفت تیم با ترکیب جوانان باتجربه و چند بازیکن باتجربه،

باید کار از پایه درست بنا شود؛

چراکه اصل تکنیک فنی

بازیکن از پایه ساخته

می‌شود و وقتی به

بزرگسالان می‌رسد، تنها

به مدیریت نیاز دارد.

ورزشکار از همان شروع

باید ورزش

و زندگی حرفه‌ای را

آموزش ببیند و تجربه کند

مستمر نیاز دارد؛ نه اینکه با هر ناکامی، مسیر تازه‌ای در پیش بگیرد. کسب عنوان پنجمی در ناگویا نیز نمی‌تواند به تنهایی نشانه عملکرد قابل قبول تلقی شود. جایگاه نهایی باید در کنار سطح رقبا، کیفیت بازی‌ها و اهداف از پیش تعیین شده ارزیابی شود. هنگامی که تیمی از رسیدن به مراحل بالاتر باز می‌ماند و نشانه‌های روشنی از پیشرفت در عملکرد آن دیده نمی‌شود، صرف حضور در جمع تیم‌های شرکت‌کننده کافی نیست. انتظار از تیم ملی، تنها شرکت در مسابقات نیست؛ بلکه باید برای ارتقای جایگاه هندبال ایران و نزدیک شدن به مدعیان اصلی آسیا برنامه داشته باشد.

البته نگرانی درباره هندبال به بازی‌های آسیایی محدود نمی‌شود. ناکامی در رقابت‌های قاره‌ای و از دست رفتن فرصت حضور در مسابقات جهانی، این پرسش

منبع: کمیته ملی المپیک

کند. «سرمربی پیشین جوانان هندبال، پاسخگویی مدیران و نظارت بر عملکرد کادرهای فنی را از الزامات اصلاح ساختار هندبال می‌داند و می‌گوید: «متولی هندبال ایران علیرضا پاکدل است. او باید هر تیمی را که نتیجه نمی‌گیرد، به حضور گروهی از کارشناسان زبده وادار به پاسخگویی کند. همین بازخواست باید از طرف کمیته ملی المپیک و وزارت ورزش انجام شود؛ نه اینکه فقط به مسابقه برویم و فدراسیون خودی نشان دهد. مربی هم در نهایت با این مسأله که فوقش نتیجه نمی‌گیرد و برکنار می‌شود، خود را مبرا می‌بیند. در واقع، سرمربی یک تیم ملی را مشخص کند. اینکه مربی خارجی واقعا معجزه نمی‌کند، آوردنش اصلاً درست نیست؛ آنها کار خود را می‌کنند، پول می‌گیرند و می‌روند، مگر اینکه فدراسیون از همان ابتدا مسیر را برای او کاملاً مشخص کند.»

۲۰۲۶ نیز روند نزولی شاخص‌های آماری ادامه یافت. ایران در مرحله گروهی با یک پیروزی، یک تساوی و دو شکست، در جایگاه چهارم گروه خود قرار گرفت و به مرحله یک‌چهارم نهایی صعود کرد. تیم ملی در این مرحله با نتیجه ۳۱ بر ۲۵ مقابل قطر شکست خورد و از رسیدن به نیمه‌نهایی بازماند. ایران در مجموع پنج مسابقه، ۱۲۲ گل به ثمر رساند و ۱۴۰ گل دریافت کرد. میانگین گل‌زنی تیم به ۲۴٫۶ گل در هر بازی رسید و تفاضل گل منفی ۱۷ ثبت شد. همچنین میانگین گل‌های دریافتی از ۲۵٫۳ گل در جاکارتا به ۲۸ گل در ناگویا افزایش یافت. مقایسه این سه دوره

مناسب تیم ملی بود. چهارسال بعد، در بازی‌های آسیایی هانگزو که در سال ۲۰۲۳ برگزار شد، عملکرد ایران با افت همراه بود. ملی‌پوشان در شش مسابقه به یک پیروزی، یک تساوی و چهار شکست دست یافتند و در نهایت رتبه ششم را کسب کردند. ایران در این دوره ۱۶۹ گل زد و ۱۶۴ گل دریافت کرد. میانگین گلزنی تیم به ۲۸٫۱ گل در هر مسابقه کاهش یافت و تفاضل گل نیز منفی ۵۰ ثبت شد. در جاکارتا به مثبت پنج رسید. این آمار نشان می‌داد که توان هجومی ایران کاهش یافته و فاصله گل‌های زده و خورده به شکل محسوسی کمتر شده است. در بازی‌های آسیایی ناگویا

الله کرم استکی، کاپیتان پیشین تیم ملی هندبال در گفت‌وگو با «ایران»:

با مربیان بی کیفیت از سکوهای آسیایی دورتر می‌شویم

در اختیار این مربیان است. اما ما چه اقدامی می‌کنیم؟ کلایپج را می‌آوریم که در باشگاه الاهلی کویت سرمربی برادرم بوده است.» کاپیتان پیشین تیم ملی با تأکید بر ظرفیت‌های انسانی هندبال ایران معتقد است سرمایه‌گذاری روی استعدادهای جوان می‌تواند آینده این رشته را تغییر دهد؛ «در ایران ما به مربیان بسیار خوبی داریم که به مربیان برجسته نیازمند؛ مربیانی که بتوانند سبک بازی ایران را هم تغییر دهند. واقعا

دلم برای هندبال می‌سوزد؛ چرا به شرایطی رسیدیم که حتی نمی‌توانیم برای چنین مربیانی هزینه کنیم؟ اگر روی جوانان و نوجوانانی که سهمیه جهانی گرفته‌اند بیشتر سرمایه‌گذاری شود، آنها آینده هندبال را خواهند ساخت. متأسفانه فضای رقابتی میان بازیکنان و حتی باشگاه‌ها از بین رفته و انگیزه‌ای برای ادامه باقی نمانده است.» استکی ضعف کادر فنی را محدود به سرمربی نمی‌داند و بر ضرورت جذب متخصصان تأکید دارد: «انتخاب سرمربی یک طرف ماجراست؛ استفاده از نیروهای متخصص موردنظر او هم طرف دیگر است که اهمیت دارد. زمانی آلن مارسیوچ، مربی بدنساز کروات، به تهران آمد و با ما کار کرد. تازه آن زمان فهمیدیم بدنساز تخصصی یعنی چه. او اکنون به یک باشگاه فوتبال در اسپانیا پیوسته است. باید بدانیم ویتیرین هر فدراسیون، نمی‌تواند مربی و کادر فنی باشد از میان بهترین‌ها انتخاب شوند، نه اینکه صرفاً بگوییم مربی خارجی آورده‌ایم.»